

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 214.505 van 7 juli 2011
in de zaak A. 195.381/VII-37.650.**

In zake : 1. Yves MAENHOUT
 2. Martine DUBAERE
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Dirk Van Heuven
 kantoor houdend te 8500 Kortrijk
 President Kennedypark 6, bus 24
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse
regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom De Sutter
kantoor houdend te 9000 Gent
Koning Albertlaan 128
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkommende partij :
de GEMEENTE KRUISHOUTEM
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Bert Roelandts en Sofie Rodts
kantoor houdend te 9000 Gent
Kasteellaan 141
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 29 januari 2010, strekt tot de
nietigverklaring van "het ministerieel besluit van de Vlaamse minister van
Bestuurszaken, Binnenlands bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse rand van
4 december 2009, waarbij aan het stadsbestuur van kruishoutem machtiging tot
onteigening wordt verleend met toepassing van de spoedprocedure van onroerende

goederen gelegen in Kruishoutem voor de aanleg van DWA-leiding langs voetweg 35".

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 15 maart 2010. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Eerste auditeur Eric Lanckswertdt heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verzoekende partijen en de tussenkomende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 9 juni 2011.

Staatsraad Eric Brewaeys heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Karel-Jan Vandormael, die loco advocaat Dirk Van Heuven verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Elsbeth De Vylder, die loco advocaat Tom De Sutter verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Sofie Rodts, die verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Eric Lanckswertdt heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. De verzoekende partijen zijn eigenaars van percelen kadastraal gekend als Kruishoutem, sectie A, nrs. 609d en 600a. De bestreden beslissing geeft machtiging tot onteigening van deze percelen. Het betreft de innemingen 1 en 2. De onteigening is gericht op de realisatie van de aanleg van een droogweeraanvoerleiding (hierna: DWA-leiding) langs de voetweg nr. 35.

4. Met een ministerieel besluit van 29 oktober 2007 werd aan de Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor de Watervoorziening een gewestbijdrage toegekend voor de aanleg van een DWA-leiding langs de voormelde voetweg, ten bedrage van 29.310 euro.

5. Op 17 maart 2008 keurt de gemeenteraad van Kruishoutem het onteigeningsplan en de onteigeningstabel voorlopig goed.

6. In het raam van het openbaar onderzoek dienen de verzoekende partijen een bezwaarschrift in.

7. De gemeenteraad van Kruishoutem keurt op 15 september 2008 het onteigeningsplan definitief goed en vraagt aan de minister de goedkeuring voor de toepassing van de onteigeningsprocedure bij hoogdringende omstandigheden.

8. Op 6 mei 2009 vraagt de tussenkomende partij aan de minister de machtiging tot onteigening.

9. Met een brief van 13 mei 2009 maakt de tussenkomende partij aan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een bijkomende motivatie over voor de onteigening. In verband met het tracé van de DWA-leiding wordt daarbij gemotiveerd dat van het oorspronkelijk tracé langsheen de percelen 157h en 157k werd afgeweken omdat "de cultuurschade t.g.v. de onteigening minder drastisch zal zijn langs de zijde van de percelen 600a en 609d"

10. Op 15 juli 2009 bezorgt de tussenkomende partij aan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een afschrift van de gemeenteraadsbeslissing van 13 juli 2009

11. De stedenbouwkundige vergunning wordt op 21 oktober 2009 toegekend.

12. Op 4 december 2009 volgt het bestreden besluit, "waarbij aan het stadsbestuur van Kruishoutem machtiging tot onteigening wordt verleend met toepassing van de spoedprocedure van onroerende goederen gelegen in Kruishoutem voor de aanleg van DWA-leiding langs voetweg 35".

Dit besluit is als volgt gemotiveerd:

"Gelet op de beslissing van 15 september 2008 waarbij de gemeenteraad van Kruishoutem met het oog op de realisatie van de aanleg van DWA-leiding langs voetweg nr. 35 besloten heeft:

- over te gaan tot de verwerving bij wijze van onteigening ten algemenen nutte van onroerende goederen, gelegen te Kruishoutem, met een totale in te nemen oppervlakte en kadastraal bekend zoals aangeduid op het bijgevoegde onteigeningsplan en innemingtabel;
- daartoe om de toepassing te verzoeken van de bepalingen van de wet van 26 juli 1962, inzonderheid artikel 5, waarbij inzake onteigeningen tot nut van het algemeen, een rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden wordt ingesteld;

Gelet op het bij dit besluit gevoegde grondplan;

Overwegende dat uit de raadsbesluiten van 15 september 2008, 13 mei 2009 en 13 juli 2009 blijkt dat er een dringende nood is aan het realiseren van de vermelde doelstelling; dat deze documenten integraal deel uitmaken van dit ministerieel machtigingsbesluit en samen met dit besluit moet betekend worden aan de belanghebbende partijen;

Overwegende dat uit de bodemattesten van OVAM van 10 oktober 2008 blijkt dat geen gegevens beschikbaar zijn; gelet op de verklaring dd 13 mei 2009 dat de gemeente bereid is te sanering bij eventuele verontreiniging;

Overwegende dat tijdens het openbaar onderzoek één bezwaarschrift werd ingediend; dat dit bezwaar werd weerlegd in het raadsbesluit van 15 september 2008; dat dit bezwaar aanvullend werd weerlegd in de brief van de gemeente Kruishoutem van 13 mei 2009;

Overwegende dat de verwerving van de beoogde goederen bijgevolg dringend noodzakelijk zijn en van openbaar nut;

IV. Onderzoek van de middelen

Standpunten van de partijen

13. De verzoekende partijen voeren in het tweede middel onder meer de schending aan van de artikelen 2 en 3 van de wet van 23 juli 1991 houdende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: motiveringswet).

Zij betogen dat in de bestreden beslissing niet wordt gemotiveerd waarom werd gekozen voor een tracé over hun percelen.

14. In de memorie van antwoord stelt de verwerende partij dat uit de verantwoording en de stukken van het dossier blijkt dat de onteigenaar de hem toekomende discretionaire beoordelingsvrijheid in alle redelijkheid heeft uitgeoefend, en dat de verzoekende partijen er niet in slagen de kennelijke onredelijkheid van het tracé aan te tonen. Volgens haar is het niet duidelijk op grond waarvan de ontwerper meende dat er slechts één verantwoord tracé zou geweest zijn. Voorts zou de motiveringsplicht "aldus" niet inhouden dat zou moeten worden gemotiveerd om welke reden het ene boven het andere tracé wordt verkozen en zou uit de verantwoording van het dossier blijken waarom is geopteerd voor het uiteindelijk tracé over de percelen van de verzoekende partijen.

15. De verzoekende partijen voegen in hun memorie van wederantwoord toe dat het argument in verband met het tracé in parkgebied niet is opgenomen in de bestreden beslissing, noch in de aan hen betekende stukken.

16. De tussenkomende partij stelt in haar memorie dat de afweging niet gebeurde tussen een tracé over de percelen 157h en 157k enerzijds en 609d en 609a anderzijds, maar wel tussen een tracé over parkgebied enerzijds en één langsheen de percelen 157h en 157k anderzijds. Volgens haar loopt het "aangevraagde" tracé wel degelijk langsheen de percelen 157h en 157k, aangezien de DWA-leiding wordt voorzien naast de voetweg die ook langsheen de percelen 157h en 157k loopt, zodat het tracé niet strijdig zou zijn met de eerdere nota van april 2006.

17. In de laatste memorie voegt de verwerende partij nog toe dat er geen gebrek aan motieven is waarom het tracé loopt over het perceel van de verzoekende partijen, maar "enkel een vermeend gebrek aan motieven waarom het tracé niet loopt over de percelen van de bureu". Zij stelt dat dit vermeende gebrek aan formele uiteenzetting van de motieven voor de keuze van het uiteindelijke tracé hoogstens kan verantwoorden dat de kosten van de procedure ten laste van de verwerende partij wordt gelegd, omdat de verzoekende partijen geen beroep tot nietigverklaring zouden hebben ingesteld indien zij vooraf kennis zouden hebben gehad van de argumentatie. Zij wijst er nog op dat betekening van bepaalde documenten en de motivering los van elkaar staan. De verwerende partij stelt ten slotte dat niet valt in te zien waarom een onteigeningsbeslissing om louter formele redenen zou moeten worden vernietigd.

18. De tussenkomende partij stelt in haar laatste memorie dat de verzoekende partijen minstens kennis hadden kunnen nemen van de brief van 13 mei 2009 van de gemeente Kruishoutem, van het besluit van de gemeenteraad van 13 juli 2009 en van de brief van de Vlaamse Milieumaatschappij van 12 juni 2009, vermits deze documenten met toepassing van de omzendbrief BA-99/01 van de Vlaamse Gemeenschap van 23 februari 1999 betreffende de onteigeningen voor algemeen nut ter inzage lagen op de gemeentelijke technische dienst. Van deze inzagemogelijkheid werden de verzoekers volgens de tussenkomende partij uitdrukkelijk op de hoogte gesteld bij de betekening van de onteigeningsmachtiging.

Beoordeling

19. De verzoekende partijen stellen dat zij de gemeenteraadsbesluiten van 13 mei 1999 en 13 juli 1999 nooit hebben ontvangen, en de verwerende of de tussenkommende partij tonen het tegendeel niet aan.

Noch de bestreden beslissing, noch het gemeenteraadsbesluit van 15 september 2008, waarvan de verzoekende partijen wel kennis hadden, bevatten een voldoende expliciete en duidelijke motivering waarom werd gekozen voor een tracé over de percelen van de verzoekende partijen. Bijgevolg is de formele motiveringsplicht op dit punt geschonden. De niet betekende stukken bevatten de motieven van de bestreden beslissing. De bedoeling van de formele motiveringsplicht bestaat er juist in dat de betrokkene op de hoogte zou zijn van de motieven van een beslissing. Voorts houdt de motiveringsplicht in dat een antwoord wordt gegeven op de ingediende bezwaren. Als een essentieel bezwaar is dat een ander tracé had moeten worden gekozen, dan moet uit de motivering van de bestreden beslissing of de daarbij gevoegde documenten op een of andere manier blijken waarom het door verzoekers voorgestelde tracé niet wordt gevolgd, zeker indien van dat tracé sprake was in eerdere documenten.

In de huidige stand van de wetgeving kan de Raad van State niets anders dan een beslissing vernietigen of een beroep verwerpen. Als de Raad van State een onwettigheid vaststelt, ook al is deze formeel van aard, heeft hij in beginsel, zoals te dezen, geen juridische basis om het beroep toch te verwerpen. Overigens had de verwerende partij de gelegenheid om in de loop van de procedure, zeker na lezing van het auditoraatsverslag, over te gaan tot herstel van de door haar begane formele onwettigheid, die overigens bestaat in het niet-naleven van een verplichting die in de bestreden beslissing wordt in herinnering gebracht. Zij heeft echter nagelaten dit te doen.

Dat de verzoekende partijen bij de technische dienst inzage hadden kunnen krijgen van de voormelde gemeenteraadsbesluiten van 13 mei 1999

en 13 juli 1999 doet daaraan niet af. Als men, zoals de tussenkomende partij lijkt te suggereren, aanneemt dat het volstaat dat de verzoekers kennis kunnen nemen van andere documenten omdat zij ter inzage lagen, dan wordt de formele motiveringswet eigenlijk tot dode letter herleid.

Het tweede middel is gegrond in zoverre de schending van de motiveringswet wordt ingeroepen.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het ministerieel besluit van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse rand van 4 december 2009, waarbij aan het stadsbestuur van de gemeente Kruishoutem met toepassing van de spoedprocedure machtiging tot onteigening wordt verleend van onroerende goederen gelegen in Kruishoutem voor de aanleg van DWA-leiding langs voetweg 35.

2. Dit arrest dient bij uittreksel te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van zeven juli tweeduizend en elf, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Luc Hellin,	kamervoorzitter,
Eric Brewaeys,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Bart Tettelin,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Bart Tettelin

Luc Hellin